

30 AUG. 1923

Make **ABDULLA**
your friend and never be
lonely at home or abroad.

No 27

ABDULLA & Co., Ltd.
173 NEW-BOND ST. LONDON. W1.
HAVE YOU TRIED OUR NEW TURKISH
CIGARETTE No. 25 AT 4 CENTS?

N-S-F

Drâadlooze Telefonie

NEDERLANDSCHE SEINTOESTELLEN-FABRIEK

**DE MARCONI
ZWAGLLOEIENDE LAMP!**

Dull emitter

Nog steeds is de accumulator als het ware de achillespees van iedere draadlooze ontvanginstallatie. Veel muziekgenot is ontijdig afgesneden door de als een nachtkaaers doovende ontvanglamp.

Onze glimlamp vraagt slechts 0,4 ampere brandstroom bij een spanning van 2 Volt. Watt gebruik derhalve 0,8 Watt.

Geen lampgeruisch, daarbij is de levensduur der glimlamp enorm.

De meerdere aanschaffingskosten der glimlamp worden ten slotte teruggevonden in laag stroomverbruik en langen levensduur.

Prijs f 18.—

Inlichtingen bij de

**Nederlandsche Seintoestellen Fabriek,
HILVERSUM.**

Adres voor den Haag:
2e Emmastraat 268, Tel. 233 B.

Adres voor Ned. Oost-Indië:
N. T. M. „Radio-Holland”,
Tandjong-Priok.

HILVERSUM

TELEF: N^o
-1821-

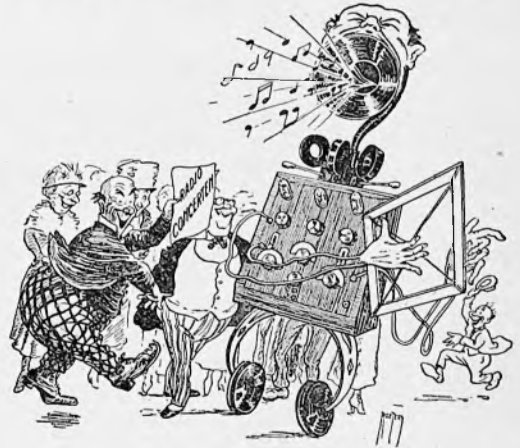

-HOLLAND-

TEL: ADR
-SIGNAL-

RADIO-CONCERTEN

- type **DEKA**, (1 Det.) f 100.—
- type **DEKA EXTRA**, 1 D.T.; 1 H.F.; „ 160.—
- type **DEKA DE LUXE**, 1 D.T.; 1 H.F.;
1 L.F. „ 500.—
- type **DEKA SUPERIEUR**, 1 D.T.;
2 H.F.; 2 L.F. „ 850.—
- type **L.F.B.** (L.F. versterker 400 voudig) „ 150.—
- Corona**-spoelen à f 5.—, per serie „ 60.—

N. V. NED. „RADIO-INDUSTRIE”.

BEUKSTRAAT 10 -- HAAG -- TEL. M. 3080

Firma W. BOOSMAN, Warmoesstraat 97,
Amsterdam. Tel. 9103 N.
Instrumentmaker der Kon. Ned. Marine.

**Complete Ontvangstoestellen voor
Draadloze Telegrafie en Telefonie.**

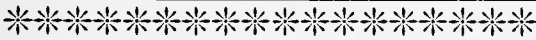
- Type B. I. Compleet met lamp, accu, anode-batterij, telefoon en 8 spoelen f 175.—
- Type B. II. Compleet als b.s. toestel, doch met ingebouwd laagfrequent versterker, met omschakelaar voor versterkt-onversterkt f 250.— (zie afbeelding Maart-No. Radio-Nieuws).
- General Radio condensatoren en transformatoren.
- Murdock condensatoren, weerstanden en telefoons.
- Radion knoppen met schalen.
- Dubilier rooster en blokocondensatoren.
- Hart & Hegeman Radio Materiaal.
- Freshman roostercondensatoren met regelbaren lekweerstand f 2.65.
- Laagfrequent transformatoren. f 9.—
- Losse fijnstelling voor General radio condensatoren f 5.—
- Alle soorten lampen, telefoons en verdere onderdeelen.

Radio Inrichting Firma Ch. Velthuisen
Oude Molstraat No. 18 's-Gravenhage
Tel. H. 2412. Radiofoon P. C. K. K.

**DE BROWN LOUDSPEAKERS
EN TELEFOONS IN PRIJS VERLAAGD.
UIT VOORRAAD LEVERBAAR!!!**

- Type H I, hoogte 52 cm, met gebogen hoorn. . . f 70.—
- Type S P, als type H I met rechten hoorn. . . " 65.—
- Type H 2 met gebogen hoorn, het type voor den amateur " 33.—
- Losse trijplaten " 1.80
- De (Featherweight) telefoon type F met vlakke membraan. De lichtste telefoon, gewicht slechts 175 gram
- 2 x 2000 Ohm compleet met snoer f 17.50
- Enkeltelefoons, type A 4000 Ohm " 18.—
- Losse trijplaten voor type A " 1.80

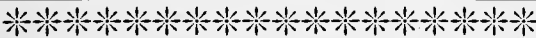
PRIJSCOURANT GRATIS!!

**TELEFUNKEN
Amateurtoestellen.**

VRAAGT PRIJSOPGAVE.

SIEMENS & HALSKE A. G., Filiale 's-Gravenhage.
Afd. Telefunken. Huygenspark 38—39.
Telefoon Haag 1850. Interc. letters E' en E''.

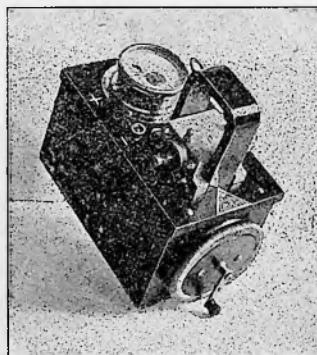

Société Française Radioélectrique

Den Haag - Lange Poten 15^a - Tel. H. 787.

**Hoogfrequent-
Transformatoren.**

Voor golf lengten van resp. 200-500 M. en 900-2900 M.

Deze kleine roterende gelijkrichter veroverst stormenderhand de harten der radio-amateurs, die zelf hunne accu's willen laden.

VRAAGT PRIJSBLAD R G.

Tevens uit voorraad leverbaar onze bekende mechanische- en electrolytische gelijkrichters.
CEB - AMATEURAFDEELING - LAAN VAN MEERDERVOORT 30 - DEN HAAG - TEL. M. 5277.

RADIO-EXPRES

DIT BLAD VERSCHIJNT IEDEREN DONDERDAG.

De abonnementsprijs bedraagt, bij vooruitbetaling, f 2.— per halfjaar voor het binnenland en f 3.— voor het buitenland. Voor leden der Nederlandsche Vereeniging voor Radio-Telegrafie is de abonnementsprijs per halfjaar f 0.75 voor het binnenland en f 1.75 voor het buitenland, eveneens bij vooruitbetaling te voldoen.

Losse nummers f 0.15 per stuk.

Uitgave van N. VEENSTRA, Laan van Meerdervoort 30, den Haag, Tel. Marnix 2112

Draadlooze omroep van den Gala-avond in 'het Kurhaus te Scheveningen.

Van den kunstavond, georganiseerd door het Comité voor de luisterrijke viering van het 25-jarig regeeringsjubileum van H. M. de Koningin, in samenwerking met de Directie van Zeebad-Scheveningen, Zaterdagavond 1 Sept. te geven in het Kurhaus, en bij te wonen door Hare Majesteit, is door de bereidwilligheid van den Directeur-Generaal der Mij. Zeebad draadlooze uitzending door de Omroepcommissie der Ned. Ver. voor Radiotelegrafie met den zender van P C G G toegestaan.

Deze kunstavond heeft Zaterdag 1 September plaats van 8.15 tot 10.15 nam.

Met medewerking van:

Het Residentie-orkest onder leiding van Dr. Peter van Aurooy.

Cecilia's Mannenkoor, Directeur Henk v. d. Berg.

Tom Denijs, zang.

Albert Vogel, voordracht.

Mies C. Zwierzina, voordracht.

De heer P. Middelraad te IJmuiden heeft de uren op Zaterdagavond, hem voor het werken met zijn zender P C M M toegewezen, voor dit doel aan P C G G, Nederlandsche Radio Industrie den Haag, afgestaan.

P C M M zal daartegenover a.s. Maandagavond werken op de uren, anders bestemd voor P C G G.

Nieuwe schema's.

Toen we onlangs de methode van genereren met afgestemden plaatkring bespraken (R. N. No. 25) zeiden we tevens een enkel woord over de veelsoortigheid van ontvangschema's die vooral Amerikaansche tijdschriften voor en na publiceerden.

Het Amerikaansche maandblad „Q S T”, dat het degelijkste deel van het werkelijke amateurisme daar ginds vertegenwoordigt, komt tegen die sensatieziekte van de „New circuits” thans nadrukkelijk op.

De uitvinder-beroemdheden van één week, die deze „nieuwe” schema's publiceren, worden direct al weer verdrongen door anderen, die ook hun naam willen vereeuwigen. Maar wonderen hebben niet ploaots op bestelling en een Marconi wordt niet elke week geboren! In al de jaren, dat de draadlooze in de practijk werkt, zijn hoogstens een twaalftal principieel-belangrijke en bruikbaar gebleken vindingen op ontvanggebied geproduceerd, die ook hebben stand gehouden.

Van de wonderschema's, die nu elke week in tientallen verschillende radiobladen worden aangekondigd, is zeker ruim 90 % heelemaal onzin; zij leveren alleen het bewijs van gemis aan deskundige critiek bij degenen, die ze publiceren.

Aan een ontvangschema is niet enkel de eisch te stellen, dat men er wel eens signalen mee kan oppikken, maar het moet regelmatig in werking zijn te brengen en bovendien zeekere selectiviteit geven. In geluidsterkte, selectiviteit en zekerheid van werking dient het met 't gewone schema met inductieve koppeling en lamp met terugkoppeling minstens gelijk te staan, anders is het een stap achteruit. Eerst als het in die opzichten op één lijn staat met 't oude, is het z e k e r de moeite waard om eens na te gaan of de vermeende voordeelen, die er mee te bereiken zijn, inderdaad bestaan.

De redactie van „Q S T” heeft ernstig besloten, geen notitie meer te nemen van nieuwe schema's, die aan de genoemde eischen niet voldoen.

Wij constateeren dit met genoegen omdat dit de lijn is, die wij in Nederland al sinds jaren hebben gevolgd.

Liever een kleinigheid, die serieus is geprobeerd, dan een phantasie op papier, waarvan de nieuwigheid dikwijls enkel zit in een ietwat gewijzigde manier van teekenen!

Dag- of nachtverbinding ?

Naar aanleiding van de mededeeling in ons vorig No. over de gedeeltelijke dagverbinding Bandoeng-Kootwijk stelt een lezer de vraag of het niet mogelijk is, dat gedurende de uren dier z.g. dagverbinding de golven eigenlijk langs de andere zijde van den aardbol overkomen, en dus eigenlijk toch het in nacht gelulde deel blijven verkiezen.

Waarschijnlijk is dat niet. De afstand Nederland-Indië is maar $\frac{1}{4}$ van den aardomtrek. De weg langs de andere zijde zou dus tot 3 maal langer kunnen wezen. Bovendien ligt die andere weg toch nooit geheel in den nacht.

Met de huidige ontvangmiddelen te Sambeek is de quaestie trouwens volkomen uit te maken. Daar wordt zeer dikwijls gewerkt met z.g. eenzijdige ontvangst (zie daarover o.a. Draadloos Amateurstation hoofdstuk XXXVII). Nu zou daarbij gebleken moeten zijn, dat de richting, waaruit de teekens komen, die hierbij absoluut wordt vastgelegd, zich wijzigt.

Wij hebben niet gehoord, dat dit verschijnsel, dat toch opvallend zou wezen, is geconstateerd.

Mogelijk is dit stukje aanleiding, dat men er eens extra op let.

C.

Wie zal betalen, en hoe ?

De kwestie van de financiering van den Engelschen omroep blijft actueel.

Nu heeft de bond van kleinhandelaars in radio-artikelen zich tot den Britschen directeur-generaal der post-terijen gewend om aan te dringen op afschaffing der regeling, waarbij in den prijs van toestellen en onderdeelen een bijdrage voor den omroep is begrepen. Dat belemmert den handel. Ook wil deze bond het verschil in belasting tusschen amateurs en uitsluitende omroepuistelaars laten vervallen. Als zij **allemaal** een bedrag betalen, dat overeenkomt met f 6 per jaar en als de staat daar dan alleen

Muzikale Omroep.

Uit te zenden met den zender van P. C. G. G., den Haag.
Golflengte 1070 meter.

PROGRAMMA VOOR DONDERDAG 6 SEPTEMBER 1923.

Aanvang 8 uur 30 n.m.

(Nadruk zonder bronvermelding verboden).

HOLLANDSCHE LIEDERAVOND

te geven door

den bekenden zanger **H. C. M. Slinkert**,

begeleiding **Mej. H. de Vries**.

De heer Slinkert zal voordragen liederen van **Cath. v. Rennes**,
Bernard Zweers, **Kees Andriessen**, **Jos Reckers**, **E. Wettig**,
Weissenborn, **E. Hullebroeck**, **Jacq. Opsomer**, enz.

De titels der liederen zullen door den heer Slinkert onder
toevoeging van een inleidend woord vermeld worden.

seveldt, den Haag, zoowel van complete toestellen als van onderdeelen en benodigdheden. De complete toestellen, al dan niet met versterkers gecombineerd, zijn of geheel ingebouwd (types S M) of gemonteerd op grondplank, alle onderdeelen zichtbaar (type B S). In onderdeelen vindt men hier een rijke keuze van goed fabrikaat luidsprekers van allerlei merken, ook laagfrequentversterkers 1-3 lampen, Morse-toestellen, relais, tot de kleinste kleinigheden toe.

Ook de firma Smith en Hooghoudt te Amsterdam zond ons een nieuwe prijscourant op losse bladen kunst-drukpapier, tevens gebonden in een netten omslag. In complete toestellen brengt deze firma verschillende primair-ontvangers, al dan niet met hoog en laagfrequentversterking. Deze zijn thans eigen fabrikaat. Zij importeert bovendien het Microdion, Brown-microfoonrelais, Brown-telefoons en -luidsprekers. In onderdeelen is zij eveneens ruim gesorteerd in beste kwaliteiten.

Den 15den Maart j.l. verscheen de vorige prijscourant der Ned. Seintostellenfabriek te Hilversum; 15 Augustus is de datum der nieuwe prijscourant, die nu voor ons ligt, belangrijk uitgebreider al weer dan de vorige. Dat teekent de ontwikkeling der Amateur-radio-afdeeling, die mee opgaat met den groei van het amateurisme in Nederland. Behalve beschrijvingen en afbeeldingen van ontvangtoestellen, versterkers, luidsprekers, condensatoren en alle mogelijke onderdeelen, vindt men hier ook volledige lijsten van die onderdeelen, welke men voor een bepaald toestel, dat men zelf wil bouwen, noodig

jongmensch en keek gewichtig rond; de juffrouw aan z'n arm vol bewondering; reiziger werd een vraagteken. „Schepe terug te houwe?” „Ja zie je, die schepe op zee (— armbeweging in 't rond —) die seinen zie je, en as d'r nou meziek is heb je daar last van en nou houdt die lamp die schepe terug?”

„O”, zei de reiziger, maar bleef een vraagteken. De jonge man explicteerde verder:

„Kijk nou is, as 't onweert steke ze op de trams de lichten an, weet u waarom?”

„Nee” zei de reiziger „omdat 't dan donker wordt?”

„Wel nee” schomperlachte de radio-expliciteur, „as 't nou onweert, dan heeft de bliksem in de lucht een

de inningskosten af houdt (en niet de helft, zooals nu), meent de bond, dat de omroep daáruit kan worden bestreden.

De „Electrician” teekent hierbij aan, dat nu in Engeland de omroep inderdaad wel wat al te sterk vastzit aan de toestellenfabricage. Het blad zou er ook veel voor voelen, alle eigenaren van antennes gelijkelijk te laten betalen, uitsluitend in den vorm van een vergunningsrecht. Dan konden de fabricage en de zorg voor den omroep meer onafhankelijk van elkaar worden, waarin het blad voor-

deelen ziet.

Wij willen wel zeggen, dat bij al dit wenden en keeren der zaak in Engeland steeds duidelijker wordt, dat 't erom gaat, te beschikken over de beurs der amateurs, aan wie verder heelemaal niet gevraagd wordt of zij dat goed vinden. Dat is nu eenmaal niet reëel en dat is de eigenlijke bron van de moeilijkheden.

Prijscouranten.

Wij ontvingen prijscouranten van het Radio Techn. Bureau Herm. Ver-

thuis en nou hooren we elke avond de opera's uit Londen, niet waar?” Het laatste tegen de juffrouw aan z'n arm. Ze knikte en zei zoo iets van „je hoort 't publiek klappen”.

„Zoo, hebt U ook zoo iets thuis” de reiziger weer, die intusschen met z'n pijp klaar was, „ja juist, dat is ook niks as een krach, die in de luch zit, niet waar?”

„Ja, die duwt het geluid in de antenne hè”, verklaarde de bleeke heel gewichtig, „en nou is 't maar de kunst, om 't zoo te schipperen dat het uit je telefoon komt hè?”

De reiziger knikte begrijpend. „Maar wat mot dan eigenlijk die lamp betekene, die op zoo'n ding zit?”

„Dat is om de schepe terug te houden” verklaarde onmiddellijk het

ONDER DE NULLIJN.

De vent die 't wist.

Door E. W. Ott.

Gesprek opgenomen in den electricien trein den Haag-Rotterdam, voorbalkon, stikvol met menschen.

„Meneer” zei een reiziger die nog net niet op m'n teenen stond, tegen een lang bleek jongmensch met een juffrouw aan z'n arm. „Meneer, zoo vast as een huis, over 10 jaar vliegen we allemaal. En zonder motore, ze hale de krach uit de luch, dat zeg ik je”, en hij stopte heel wetenschappelijk een pijp.

„Ja” antwoordde het bleeke jongmensch, „het is net als met de radio hè; ik heb ook zoo'n toestelletje

heeft, met de prijsopgave er achter. Bij aankoop der onderdeelen wordt een eenvoudige werktekening bijgevoegd. Dit is een nieuw en praktisch idee.

Radio-Concerten.

Programma van het concert op Zondag 2 September van 3—6 uur n.m. door het radio-station P C G G, van de N. V. Ned. Radio-Industrie. Beukstraat 8—10, den Haag, op een golfengte van 1070 Meter.

1. Wilhelmus v. Nassauwe, Wien Neerlands Bloed; 2. Festjubil Marsch, H. Blankenberg; 3. Faschingsfee Walzer, E. Kálmán; 4. Ouverture Norma, V. Bellini; 5. Danse Villageoise, Corn. Wulffraat; 6. Grootte Balletmuziek uit Faust, Ch. Gounod; 7. Valse Espagnola aus Fraguaita, Franz Lekar; 8. Hab ein blaues Himmel-suite, Franz Lekar; 9. L'Arlesienne Suite, G. Bizet; 10. Peggy Espanol-Foxtrot, H. Richards; 11. Oud Hollandsche Boerenliedjes, W. F. Siep; 12. Marsch Etincelle, C. A. Wulffraat.

Deze orchestnummers worden afgewisseld door pathé en gramophoonplaten.

De N. S. F. zal op Zondagavond 2 September a.s. haar vijfde proefconcert geven. De golfengte zal zijn 1050 M. en de werken van 8.30 tot 10.30 's avonds. Ten gehoor zullen worden gebracht: Pianomuziek, Zang en Orkestmuziek. De orkestmuziek zal weder langs de telefoonlijn den zender worden toegevoerd, ditmaal, wanneer althans de Rijkstelegraaf toestemming verleent, vanuit het Hôtel „Hof van Holland" op den Kerkbrink te Hilversum (afstand van de N. S. F. ongeveer 1½ K.M.). Het bekend maken van de overige concertnummers zal op den proefavond zelve draadloos telefonisch geschieden.

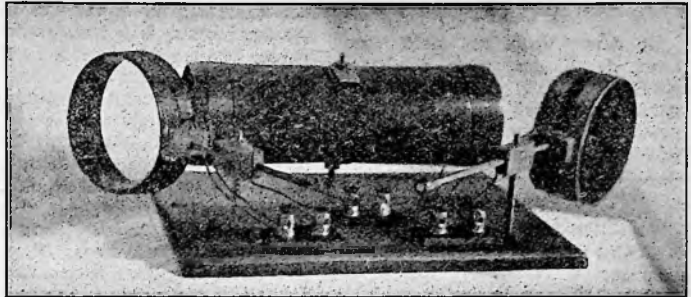
reuze kracht, en die werkt op de stroom in de lijn. Zijn nou de lichte uit, dan staat de stroom stil. Die werkkraft van de bliksem (— arm-beweging om kracht aan te duiden —) komp in de draad en dan wordt het mis; steke ze nou de lichte op dan beweegt de stroom en neemt 'm mee zie je."

(‘m was waarschijnlijk die werkkraft van een bliksem).

„Ja ik snap 't" bevestigde de reiziger, overstelpt door zooveel wetenschap.

„Nou met de radio", vervolgde de bleeke, die z'n arm uit die van de juffrouw trok, want nou kwam 't!

„Nou met de radio. Is nou de lamp uit, dan komp die kracht van de sche-

De dubbele variometer.

Naar aanleiding van verschillende artikels over den dubbelenvariometer, meen ik, dat het overbodig is, dit artikel nogmaals aan te roeren.

Evenals vele amateurs heb ik mij ook een dubbelen variometer gemaakt, nadat ik de maten, enz. van den heer Wetterauw te Uithuizen gekregen had. Hiermee heb ik zulke schitterende resultaten bereikt, dat ik niet kan nalaten, de constructie aan de lezers van „Radio-Expres" mede te deelen.

Zoals uit de foto blijkt is het geheel op een mahoniehouten plank gemonteerd, van 16 × 26. Hierop zijn drie spoelen gezet, de beide buitenste zijn aan elkaar gelijk. Elk van deze spoeltjes heeft een middellijn van 8½ c.M. Het spoeltje, dat als antennespoel dienst doet is omwonden met geëmailleerd koperdraad van 0.7 m.M., 24 omwindingen; de terugkoppelspoel met draad van 0.5 m.M., 40 windingen. De breedte van deze twee spoeltjes is 4 c.M. Uit de foto blijkt voldoende, hoe deze op de grondplank draaibaar gemonteerd

zijn, en hoe de verbindingen aangebracht zijn.

De middelste, secundaire spoel is 15 c.M. lang en heeft een middellijn van 5½ c.M. Deze spoel is aan de beide uiteinden omwonden met draad van 0.5 m.M. dikte, 25 windingen. Aan één kant zijn deze beide draadwindingen natuurlijk doorverbonden, de andere uiteinden zitten onder twee klemschroeven, die op de plank geschroefd zijn. Ook kan men aan elk van de spoelen een stekker bevestigen, zoodat het geheel past in de honingraatspoelhouders van een ontvangtoestel. Dan moet de secundaire spoel korter gemaakt worden.

Met dezen variometer worden 2LO en 5 NO 's avonds zoo luid ontvangen, dat ze door een groote kamer met een Franschen luidspreker goed te volgen zijn, op een antenne van 2 × 26 M., met één detectorlamp.

Met succes kan men hier ook hoogfrequentversterking toepassen (zie Radio-Nieuws van 1 Mei 1923; biz. 149).

Usquert, Augustus 1923.

J. v. Julsingha.

pe op de draad en dan hoor je niks; maak je nou licht, dan beweegt de stroom, neemt die kracht mee en die heeft nou geen gelegenheid om de meziek te storen en dan kan je fijn luisteren."

Hij stak z'n arm weer in die van de juffrouw met een gezicht van „hoe heb ik 'm dat nou geleverd!" De reiziger was nog maar half voldaan en om zijn onkunde te verbergen zei hij nog: „En heb u nou zoo'n draad op uw dak?" „Wel nee" onderwees de ander, „dat is ouwerwetsch, tegenwoordig gebruikte me honingraatspoelen hè. Dat is net as een bijenkorf, zoo zeskantig" (vage hand-beweging).

De reiziger zweeg verstomd, trok

peinzend aan zijn pijp, waagde nog: „Ja het is allemachtig mooi, om dat te ontdekken. Wij gebruiken 't, maar die geleerde ontdekken 't maar, weet je."

De bleeke en de juffrouw knikten. „Ja 't is zeker prachtig" zei de eerste nog.

Toen stopte de trein — Rotterdam: En ik die als totaal onbekende op radiogebied van huis was gegaan, daalde de stationstrap af met het gevoel dat daar nu voor mij geen geheimen meer waren, want met een bijenkorf en een lamp, hield je toch maar lekker die geluidkracht terug, hè!

P C K K.

De firma Velthuisen deelt ons mede, dat zij deze week met haar zender P C K K geen muziek zal geven, aangezien niet verwacht wordt, dat daarvoor tijdens de feesten voldoende belangstelling zal bestaan.

De Engelsche omroep.

Vanaf 29 Augustus geeft Londen 2 L O het volgende dagelijksche programma:

5.20—5.50 vrouwenuur;
5.50—6.35 kinderuur;
7.20 eerste berichten;
7.50—10.50 concert, onderbroken te 9.50 laatste berichten.

Vereenigingsnieuws.**Clublokaal afdeling Rotterdam.**

De opening van het Clublokaal der afdeling, gevestigd Westewagenstraat 78, zal plaats hebben op Maandag 3 September a.s., 's avonds 8 uur, zoo noodig te herhalen op 6 Sept. d.a.v. Door middel van dit bericht worden alle leden der afdeling uitgenoodigd bij die opening tegenwoordig te zijn. Waar de ruimte van

het lokaal beperkt is, zal men erop moeten rekenen in het ongunstigste geval niet meer toegelaten te kunnen worden. Leden, die 3 Sept. aanwezig waren, worden dan ook dringend verzocht 6 Sept. niet te komen.

Het aantal zitplaatsen bedraagt hoogstens 40, zoodat ook velen zich met een staanplaats zullen moeten tevreden stellen.

Het clublokaal zal voorloopig geopend zijn iederen Maandag-, Woensdag- en Vrijdagavond, telkens van 7½ tot 11 uur. Woensdag 5 Sept. is het sloten.

Art. 3 van het reglement luidt:

Toegang tot het clublokaal hebben alle leden der afdeling Rotterdam, op vertoon van hun afdelingsdiploma. Voor zoover de ruimte het toelaat en de aanwezige besluisleden zich om andere redenen daartegen niet verzetten, is introductie toegestaan. Leden der N. V. V. R., niet woonachtig te Rotterdam zullen op vertoon van hun diploma onder dezelfde voorwaarden, als voor introducés gelden, worden toegelaten.

Het spreekt vanzelf dat van het recht van introductie een matig gebruik moet worden gemaakt en dat

dit recht 3 Sept. a.s. tot het uiterste minimum moet worden beperkt. Dien dag kunnen ook geen leden der N. V. v. R. van buiten worden toegelaten.

Op een nader te bepalen dag in September, vermoedelijk den twintigsten, zullen tot de officieele opening worden uitgenoodigd het Hoofdbestuur, de besturen der Zusterafdeelingen, de Pers en nog eenige personen. Met het oog hierop verzoekt het Bestuur bij voorbaat alle leden en eventueele introducés van de intieme opening op 3 Sept. geen berichten in eenige courant te doen verschijnen.

Het volledige, nog door de ledenvergadering goed te keuren reglement, zal in het lokaal worden opgehangen.

Het Bestuur.

P. S. De Rotterdamsche Amateurs worden verzocht op 3, 6 en vermoedelijk 20 Sept. niet te luisteren of althans hun toestellen op 1050 M. niet te laten genereeren, opdat de demonstratie der afdeling daarvan geen onaangenaamheden ondervinde.

Wij drukken ook nog af art. 5:
Ieder bezoeker is verplicht te zor-

RADIOTELEFOONGIDS.**Dagelijksche telefonie-omroep.**

Uren in Nederlandschen Zomertijd.

7.20 v.m.—10.20 n.m. Königswusterhausen, roepletters LP, golf lengte 4000 meter; met onderbrekingen.

8.— v. m. Eiffeltoren, roepletters FL, golf lengte 2600 meter. Weerbericht.

8.15 v.m.—4.30 n.m. Persbureau Vaz Dias Amsterdam, roepl. PCFF, golf. 2000 meter, pers- en marktberichten, n.l.; 8.15—8.30; 10—10.15; 11.30—11.35; 11.45—11.55; 12.15—12.30; 1.05—1.20; 3—3.30; en 4.15—4.30. Zondags niet.

12.05 v. m. Lyon roepl. YN, golf. 470 meter. Weerbericht, concert.

12.35. Eiffeltoren, roepl. FL, golf. 2600, weerbericht.

11.50—12.50. Londen, 2 L O, 370 meter.

12.20. Haren (Brussel), roepl. BAV, golf. 1100 meter. Weerbericht. Zondags niet.

12.20 n.m. Königswusterhausen, LP, 4000 meter.

1.05. Levallois (Soc. Française Radio Electrique) roepl. SFR, golf. 1780 meter. Berichten, concert.

1.30—2.45 n.m. Ver. v. d. Eff. handel Amsterdam, roepl. PCFF, golf. 2000 meter, effectenkoersen en va-

luta's n.l. te 1.30, 1.45, 2, 2.15, 2.30 en 2.45. Zondags niet. Des Zaterdag 10.30—11.30 met tusschenpoozen.

3.50—4.50, Birmingham, 5 IT, 425 meter, Glasgow, 5 SC, 415 meter, Newcastle, 5 NO, 400 meter en Manchester, 2 ZY, 385 meter. Concert.

4.50 n. m. Eiffeltoren, roepl. FL, golf. 2600 meter. Weerbericht.

4.55. Lyon, roepl. YN, golf. 470 meter. Beursberichten.

5.20 n. m. Königswusterhausen, LP, 4000 meter.

5.20—11.20. Londen, 2 L O, 370 meter.

5.25. Levallois, roepl. SFR, golf. 1780 meter, beurskoersen, concert.

5.50—11.20 n. m. Engelsche omroepstations: Cardiff, 5 WA, 353 meter; Manchester, 2 ZY, 385 meter; Newcastle 5 NO, 400 meter; Glasgow, 5 SC, 415 meter; Birmingham, 5 IT, 425 meter. Toespraken, concert. (Zie R.-E. no. 19.)

6.30 n. m. Eiffeltoren, roepl. FL, golf. 2600. Concert.

7.40. Eiffeltoren, roepl. FL, golf. 2600 meter, weerbericht.

9.05—10.20 n. m. Levallois, roepl. SFR, golf. 1780. Berichten, concert.

11.30 n. m. Eiffeltoren, roepl. FL, golf. 2600. Weerbericht.

De Engelsche omroepstations.

Deze zijn hierboven reeds vermeld in de rubriek: Dagelijksche omroep. Wij geven ze hier nog eens afzonderlijk:

Cardiff, 5 WA, 353 meter; 5.50—8.20 en 8.50—10.20 n. m.

Londen, Marconihouse, 2 L O, 370 meter; 11.50—12.50 's middags. Gewoonlijk elken avond: 5.20—6.35 en 7.20—10.50.

Manchester, 2 ZY, 385 meter; nam. 3.50—4.50; elken avond gewoonlijk 5.50—8.05 en 8.35—10.20 n.m.

Newcastle, 5 NO, 400 meter; nam. 3.50—4.50; in den regel 5.50—8.20 en 8.50—10.20.

Glasgow, 5 SC, 415 meter; nam. 3.50—4.50, 5.50—8.05 en 8.35—11.05.

Birmingham, 5 IT, 425 meter; nam. 3.50—4.50; elken avond gewoonlijk 6.50—8.35 en 9.05—10.20. Nieuws, concerten enz.

Des Zondags werken de Engelsche stations Londen en Newcastle 3.20—5.20 n.m., deze en al de andere bovendien van 8.50—10.50 's avonds.

gen, dat het lokaal zoo zindelijk en rustig mogelijk blijft. Het is daarom verboden asch of eindjes sigaar of cigaret op den grond te werpen, te stampen of door luidruchtigheid andere bezoekers te hinderen.

Afdeeling Wormerveer.

Met de wintermaanden zal de afd. Wormerveer beginnen in „Ons Huis” te Wormerveer een cursus te geven voor jongens van 14—18 jaar.

Hier zal o.m. behandeld worden, het maken van eenvoudige ontvangtoestellen, terwijl ook de theorie voor zoover noodig onderwezen zal worden. De laatste maanden zullen ook sonderoefeningen worden gehouden.

Verder worden door de afd. in „Ons Huis” wekelijksche clubavonden voor de leden georganiseerd, waaraan o.a. ook een sonder en seincursus wordt verbonden.

Ook zal getracht worden dezen winter één of meer lezingen te organiseren.

Zondag a.s. wordt een excursie gehouden, ter bezichtiging van de Marconi-installatie a. b. van één van de grootste schepen der Mij. „Nederland”.

D. O. VAREKAMP,
1ste Secr.

Vragenrubriek.

Dordrecht.

M. W. la R. — Uw schema van een primair-ontvanger is goed, behalve dat de aardverbinding ontbreekt, maar die zal wel enkel vergeten zijn. Voor hoog-frequentversterking voor golven vanaf 200 meter, raden wij schema Koomans (108 „Dr. Am. St.”) of C. J. B. uit „Radio-Expres” aan. Voor Vaz Dias zal met pr. ontv. en 3-draadsantenne van 25 M., spoel 150 of 200 goed zijn.

R. — Uw schema en foto van gelijkrichter werd ontvangen. Wij plaatsen een en ander binnenkort.

C. H. S. — Vermoedelijk zijn de aansluitingen aan de terugkoppelspoel van uw variometer verkeerd. Probeert U eens deze te verwisselen. Verder kunt U met voordeel een serie-parallelschakelaar voor den variabelen condensator aanbrengen, zoodat deze behalve parallel over de primaire spoel, zooals thans het geval is, ook in serie met het toestel en de antenne geschakeld kan worden.

Zutfen.

J. K. V. — Bedoelde demonstratie is eenige malen uitgesteld, maar wij

hopen er over te berichten als zij plaats heeft.

Assen.

D. B. B. — Wij kunnen ons niet voorstellen, dat uw fijnregelcondensator practisch kan voldoen. De veranderingen worden toch wel erg klein en dan plotseling veel grooter als de platen elkaar bijna raken.

Alvorens uw constructie te publiceren zouden we zekerheid willen hebben, dat die is geprobeerd. Bovendien lijkt ons de uitvoering alles behalve gemakkelijk. De bewegelijke plaat kan heel licht slingeren.

Amsterdam.

A. P. T. — Een spanning van slechts 16 Volt wisselstroom voor een electrolytischen gelijkrichter is in de practijk wel wat weinig.

Het gebruik van 4 cellen geeft het groote voordeel van dubbelwerkende gelijkrichting. Ter controle of werkelijk gelijkrichting plaats vindt kan een draaispoel-amp.-meter worden gebruikt.

Het gebruik van een ampère-meter voor het aflezen der laadstroomsterkte is zeer zeker aan te bevelen. Hiervoor wordt het best gebruikt een weekijzer-amp. meter. (Voor bijzonderheden hierover verwijzen wij naar het artikel van Ir. H. Mak in „Radio-Nieuws” van 1 Juli en 1 Aug. 1923).

M. S. Sp. — De radiotelefoongids werd 't laatst geplaatst in R. E. No. 20. We herhalen die thans weer.

Joh. J. — Vermoedelijk zijn de verbindingen naar de terugkoppelspoel van uw toestel verkeerd. U kunt eens probeeren deze te verwisselen. Dat u met den kristaldetector niets hoort, kan z'n oorzaak vinden in het gebruik van minder goede kristallen of slechte instelling.

De door u genoemde stations zijn vermoedelijk stations der burgerwacht.

P. v. d. W. — De zender van het Heussen-laboratorium werkt met op wisselstroom brandende lamp.

Rotterdam.

P. L. G. — De spoelen van een telefoon kunnen gelijk gewikkeld worden, doch moeten zoo verbonden zijn, dat de beide polen gelijktijdig verzwakt en versterkt worden.

Het abonnementsgeld voor het tweede halfjaar kan thans per postwissel worden ingezonden.

F. — De door U voorziene moeilijkheid maakt het inderdaad onmogelijk de door U voorgestelde lampenschakeling toe te passen.

Indien U de gegevens uit „Het Draadloos Amateurstation” zonder afwijking navolgt, heeft U de minste kans op teleurstelling (lees ook blz. 135).

F. T. — De defecte hittedraad-amp. meter zult U kunnen laten repareren bij de meterfabriek Nieaf te Utrecht.

Of de door U bedoelde lamp voor het gevraagde doel geschikt is, is ons onbekend.

H. X. — Bij een toestel met zes lampen is de kans op gillen altijd zeer groot. Schakelt u eens een tusschentransformator tusschen ontvanger en laagfr. versterker (verhouding 1:1). Wanneer dit niet helpt zult u het moeten zoeken in het omleggen van verschillende geleidingen, welke thans waarschijnlijk ongewenschte koppelingen veroorzaken.

Soldeeren met pasta is in een radio-toestel dikwijls een gevaarlijke onderneming.

L. A. B. — Het gezonden tijdschrift is in goede orde ontvangen. Dank daarvoor. Wij zijn nog niet gereed gekomen met onderdeelen om de proef te doen. Gaarne houden we daarom het artikel nog even bij de hand.

Den Haag.

J. J. H. — Zoo goed als zeker is de oorzaak van het geraas een slecht contact in uw draaicondensator. U zult goed doen met tusschen de as van den condensator en het aansluitcontact der draaibare platen een extra verbinding met een snoertje te maken. Dit contact wordt thans alleen door druk verkregen, hetgeen in het door U gebruikte merk condensator reeds meermalen tot dezelfde onaangenaamheden aanleiding heeft gegeven.

E. H. G. — Om iets op eboniet te bevestigen moet men metaalschroefjes gebruiken; met spijkertjes gaat het niet.

De telefooncondensator waarmee U niet kunt ontvangen zal waarschijnlijk lek zijn. U kunt dit doormeten.

J. C. W. — De in uw bezit zijnde versterker kan op het door U gebruikte ontvangtoestel worden aangesloten door den 2-poligen-stekker aan te sluiten op de telefoonklemmen van uw toestel. In uw geval kan het best

voor den versterker een aparte accu en batterij (± 90 Volt) worden gebruikt.

M. J. V. — Uw resultaten zijn al heel aardig.

Het schema van den versterker is goed. Is U er zeker van dat de primaire en secundaire wikkeling van den transformator niet omgewisseld zijn?

De door U in den versterker gebruikte lamp is niet een van de beste en kan zeer goed de schuld van het niet werken zijn.

Breda.

A. B. — Het z.g.n. satijnnotenhout is zeer geschikt voor montage van een ontvangtoestel.

Politoeren is eerder goed dan slecht voor de isolatie, daar door deze bewerking als het ware een laagje schellak op het hout komt.

P. S. — Omtrent het eerste gedeelte van uw schrijven hebben wij ons tot de instrumentarium-commissie gewend en vernamen dat van U alleen een aanvraag voor een golfmeter is ingekomen.

Betreffende de richteffectkwestie raden wij u aan om in het werk van Zennick eens na te lezen waarom een L-antenne wel richteffect heeft; u zult dan begrijpen waarom een T-antenne het niet heeft.

Over de wijze waarop emaille-draad vervaardigd wordt zullen de Ned. fabrieken welke dit maken u zeker kunnen inlichten.

Het z.g.n. gedempt-ongedempt seinen geschiedt door ongedempte zenders op zoodanige wijze, dat de teekens ook kristaldetector kunnen worden ontvangen. Hiertoe gebruikt men op het zendstation b.v. een zoemer.

Elzenhout is in verschillende winkels van fijne houtsoorten verkrijgbaar.

Omtrent het plaats van artikelen kunnen wij slechts oordeelen na kennisname van den inhoud ervan.

Nijmegen.

H. W. — Ter voorkoming van het gillen van een laagf. versterker kan men beproeven de transformator-kernen onderling te verbinden en te aarden, of aan de negatieve accupool te leggen. Ook verwisselen der aansluitdraden tusschen ontvanger en versterker kan resultaat hebben. Nog een ander middel is het plaats van een tusschentransformator (1:1) tusschen ontvanger en versterker.

Tilburg.

H. B. — Gaarne ontvangen we over uw proeven buiten eens eenige mededeelingen om die bij gelegenheid te plaatsen.

Haarlem.

G. H. — Wanneer U van uw één-draadsantenne een tweedraads maakt, zal het geluid misschien iets sterker worden en U zult met dezelfde spoelen primair minder capaciteit noodig hebben voor afstemming. U kunt gerust primair en secundair gelijke condensatoren hebben, maar als ze eenmaal ongelijk zijn, is het gewoonlijk het gemakkelijkst, de kleinste sec. te gebruiken. De verdeling uwer honingraatspoelen over pr. sec. en tert. is onmogelijk zoo beslist aan te geven al U wenscht. Of de primaire één of 2 nos. kleiner kan zijn dan sec. hangt af van grootte der antenne en van grooter of kleiner prim. cond. Voor een laagfrequentversterker kan het werken met roosterspanning beter effect geven dan met roostercondensatoren.

Hatert.

Th. D. — Dat u in uw 3 l-versterker drie gelijke transformatoren bezigt, zal niet de oorzaak wezen van het gillen achter uw lampoestel. De goede werking achter een kristal wijst er op, dat de transformatoren op zichzelf goed zijn. Waar u zelfde accu gebruikt als voor detectorlamp en vermoedelijk ook zelfde hoogsp. batterij, kan het gillen bevorderd worden door eenigen weerstand in de hoogsp. batterij (enkele minder goede cellen). Vermoedelijk echter zult u de verbindingen van één of meer transformatoren moeten onwisselen, dus van de sec. kanten de verbindingen naar rooster en gloei-draad van volgende lamp verwisselen. Als dan het gillen ophoudt, kunt u probeeren of omwisseling der prim. verbinding van zelfden transformator soms nog versterkt geluid geeft. Als de anode-batterij kraakt, is er óf een slecht contact óf een slechte cel; die moet worden opgespoord en vervangen.

Zwolle.

W. I. H. D. — Elke verandering van koppeling heeft altijd tevens eenige verstemming tengevolge. Een eigengemaakte laagf. versterker kan inderdaad wel meer versterken dan de oude Telefunkenversterkers. De hoogvacuumlamp is minder onderhevig aan gillen en veranderingen tijdens gebruik omdat er geen gas-

resten in zitten, maar een goede laagvac. lamp is de sterkste detectorlamp. De hoogf. versterking-Koomans genereert ook bij korte golven gemakkelijk met geringe koppeling als antenne en spoelen goed zijn. De signalen worden sterker en de inrichting is selectiever dan gewone primair-ontvanger. Wij kunnen onmogelijk zeggen aan welk fabriekant van lamp wij voor eenig doel beslist de voorkeur geven. Dubbelroosterlampen genereren heel gemakkelijk.

Warga.

G. L. v. d. M. — Uw schema is niet geheel in orde. Als schakelaar 2 op onversterkt wordt gesteld, is de telefoon geheel uitgeschakeld. Daardoor is het bij omschakeling der derde lamp voor hoogfrequent ook onmogelijk, nog laagfrequent te werken. Of trouwens die omschakeling goed zal werken, hangt zeer af van de vraag of het leggen der vele draden geen ongewenschte koppelingen geeft. Wij zouden schakelaar 3 liever laten vervallen, en voor hoogfrequent een fitting aanbrengen, zoodat men de derde lamp uit de laagf. fitting in de hoogf. fitting kon zetten. Als dan tevens schakelaars 1 en 2 worden gemaakt als aangegeven in R. E. No. 16 dan is de zaak in orde. Den dubbelen transformator achter de detectorlamp raden we niet aan. Metalen hulsels om de condensatoren verminderen het effect van nadering met de hand.

Driebergen.

P. B. — Vertegenwoordiger van Mix en Genest is de fa. Ph. J. Schut, Amsterdam.

KLEINE ADVERTENTIES.

(uitsluitend onder letters; firmanamen mogen er niet in voorkomen).

Prijs 1—5 regels f 2.50; elke regel meer 50 cent, alles bij vooruitbetaling.

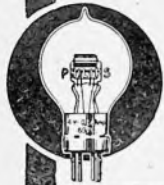
TE KOOP AANGEBODEN

17 lampen E V N 171 à f 1.40.
12 lampen Seddig à „ 2.60
Ook per stel. Alle ongebruikt. Brieven onder R.E. 83 bureau van dit blad.

Door omstandigheden te koop een prima Fransch ontvangtoestel type Armée, met 3 lampen en dubbelkop telef. Brieven onder No. R.E. 84 bureau van dit blad.

TE KOOP AANGEBODEN

Dubbelhoofdtelefoons 2×4000 ohm met micro instelling voor de trilplaat compleet f 11.—. Draaicondensatoren 40—1000 eM. f 7.50. Draaicondensatoren 60—2000 eM. f 9.—. Brieven onder No. R.E. 85 bureau van dit blad.

Kei hard!

Wanneer ge werkelijk genot wilt hebben van Uw toestel, bedenkt dan, dat Uw succes afhangt van Uwe lampen. Wij beschikken over een staf van een 100-tal Doctoren, Ingenieurs en Laboratorium-onderzoekers. Onze lampen voldoen dan ook aan de hoogste eischen en verzekeren prachtige resultaten.

Philips
5

PHILIPS

DR. GEORG. SEIBT.
Fabriek van alle RADIO-APPARATEN in
superieure kwaliteit.

Wij geven hierbij kennis aan onze geachte afnemers, dat wij de alleenvertegenwoordiging van bovengenoemde fabriek op ons genomen hebben en verzoeken beleefd alle aanvragen en bestellingen aan ons te willen inzenden.

N. V. Technische Handel Mij.
v.h. **JAN MULDER.**

STATIONSWEG 47-49 — ROTTERDAM.

**Electro Technisch Werktuigkundig en
Radio Bureau**
J. V. BERGMAN
OOSTEINDE 122a, DELFT. — Tel. 662.

Levert uit voorraad: **Directe ontvanger.** Toestel bestaande uit notenhouten kistje, met ebonieten frontplaat, waarin gemonteerd 1 variable condensator, serie parallelschakelaar, 2 spoelhouders, gloeistroom weerstand en aansluitklemmen. Philips lamp type D. I. is op frontplaat gemonteerd. Onderdeelen fabr. Nutmeg origineel Amerikaansch Hart & Hegeman.

PRIMA WERKEND.

— Prijs incl. lamp f 47.50. —

Vraagt geïllustreerde prijscurant.

Radio Technisch Bureau
HERM. VERSEVELDT.

DEN HAAG. HUGO DE GROOTSTRAAT 98—100.
Tel. M. 4969.

VRAAGT GRATIS PRIJSCOURANT.

Seibt enkel telefoon 4000 Ohm	f 6.50
Siemens enkel telefoon 2000 Ohm	„ 4.50
Siemens dubbel telefoon 3000 Ohm.	f 12.50
Seibt dubbel telefoon 4000 Ohm.	„ 12.50
Condensatoren voor fijnregeling (1—2 platen) met knop en schaal	„ 4.50

„AMPLION” Luidsprekers.

„Amplion” luidspreker 2000 Ohm à f 32.50
Munt uit door zuivere weergave der telefonie en muziek!!!

NIEUW! NIEUW!

Variable Micacondensator.

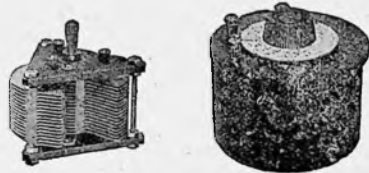
Zie beschrijving vorige Radio Expres.

Cap. 500 en 1000 c.M. f 6.—

GENERAL RADIO CO.

Condensators zijn in ieder opzicht perfect,
en laag in prijs.

VRAAGT OFFERTE!

A. A. POSTHUMUS, BAARN.

TROMPLAAN 4a. — Telefoon 515.

Uit voorraad leverbaar:
FRANSCH hoogvacuum LAMPEN.
 STEVIGE CONSTRUCTIE.
 PORCELEINEN VOET.
 GEEN LOSSE PENNEN MOGELIJK.
ISOLATOREN „MÉTALLURGIQUE”
 in verschillende maten.
SERIE PARALLELSCHAKELAARS
 NIEUW TYPE, EENVOUDIG, DOELMATIG.
 Levering uitsluitend aan den handel.

Ned. Radio Mij. SECO,
 Nassau Ouwkerkstraat 3, den Haag.

GEHOORZAAL
„CONCERTOFOON”
 462 SINGEL b/h Koningsplein.
 AMSTERDAM. - Tel. 35222.
 GEOPEND DAGELIJKS
 VAN 9-6 UUR.

Wij verkoopen
 de nieuwste en beste

RADIO-ONTVANGTOESTELLEN en TOEBEHOOREN.

Vraagt geïllustreerde Prijscourant.

VERTEGENWOORDIGERS:

'T GOOI
 GOOISCHE FOTOHANDEL
 KERKSTRAAT 106
 HILVERSUM
 TEL. 1116.

DORDRECHT
 GEBR. VAN DIJK
 112 NOORDENDIJK
 TEL. 923.

Radio Electro Technisch Bureau
VAN SANTEN EN SCHILLING
 Zwartjanstraat 69 — ROTTERDAM.

Onze ontvangtoestellen werken schitterend en zijn keurig afgewerkt.

1 Lamps	f 125.—
2 Lamps	„ 150.—
3 Lamps	„ 175.—
4 Lamps	„ 210.—

Prijzen zijn inclusief alle toebehooren als lampen (Philips), 10 spoelen, telefoon, accu, spanningsbatterij en aansluit-snoeren met stekkers en gratis plaatsing binnen de stad. Gedurende de maand Augustus geven wij bij aankoop van een toestel een korting van b pCt.

Alle onderdeelen tegen zeer concurrerende prijzen.

Vraagt gratis prijsblad.

Alle inlichtingen en schema's worden gaarne verstrekt.

SMITH & HOOGHOUTD.
KEIZERSGRACHT 6
 TEL. 34163.
AMSTERDAM.

Onze nieuwe catalogus is verschenen en wordt op aanvraag gaarne toegezonden. Tegelijkertijd berichten wij U de volgende prijsverlaging der

BROWN-Artikelen.

- Loudspeaker type H 2 met gebogen
 hoorn f 33.—
 Loudspeaker type SP met rechten
 hoorn „ 65.—
 Loudspeaker type H 1 met ge-
 bogen hoorn. „ 70.—
 Telefoons type „F” 2×2000 Ohm „ 17,50
 Telefoons type „A” 2×2000 Ohm „ 39.—
 Brown-Microphone Relais . . . „ 75.—
 S.F.R. Ontvanglampen . . . „ 6,50

Radio Technisch Bureau
„ANETA”
RIJSSEN.

Levert alles op Radiogebied
zoowel complete toestellen
als onderdeelen.

Zie voor onze zeer praktische toestellen de afbeeldingen in Radio-Expres van 7 en 14 Juni j.l.

ZEER LAGE PRIJZEN.

Vraagt onze nieuw verschenen Prijslijst.